

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 18.5.2010
COM(2010)235 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ**

относно бъдещите стъпки в управлението на биоотпадъците в Европейския съюз

SEC(2010)577

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно бъдещите стъпки в управлението на биоотпадъците в Европейския съюз

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно определението в преразгледаната Рамкова директива за отпадъците¹ биоотпадъците включват отпадъци от паркове и градини, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от хранително-преработвателните предприятия. В тях не са обхванати остатъците от горското или селското стопанство и те не бива на се бъркат с по-широкия термин „биоразградими отпадъци“, който включва и други биоразградими материали като дървесина, хартия, картон, утайки от пречистването на отпадъчни води.

Всяка година в ЕС се генерират между 118 и 138 милиона тона биоотпадъци, 88 милиона тона от които са битови отпадъци. Предвижда се те да нараснат средно с 10 % до 2020 г.

В момента държавите-членки на ЕС прилагат няколко подхода². Различават се:

- страни, които разчитат основно на изгарянето на отклонените от депата отпадъци, съпроводено с висока степен на оползотворяване на материали от отпадъци и често с прилагането на модерни стратегии за насърчаване на биологичното третиране на отпадъците;
- страни с висока степен на оползотворяване на материали от отпадъци, но със сравнително ниска степен на изгаряне и с едни от най-високите нива на компостиране в ЕС;
- страни, разчитащи на депонирането на отпадъците, в които отклоняването на отпадъците от депата остава голямо предизвикателство поради липсата на алтернативи.

Средно 40 % от биоотпадъците в ЕС продължават да се депонират (до 100 % в някои държави-членки). Депонирането обаче 1) е свързано със сериозни рискове за околната среда като емисии на парникови газове и замърсяване на почвите и подземните води и 2) безвъзвратно отнема ценни ресурси (компост, енергия) от икономическия и природния кръговрат. По този начин се нарушават основополагащите принципи на политиката на ЕС за отпадъците и устойчивото управление на ресурсите, най-вече „йерархията на отпадъците“, която трябва да лежи в основата на всички национални политики за отпадъците.

---

¹ 2008/98/ЕО

² Доклад на Европейската агенция за околната среда (7/2009) – *Diverting waste from landfill* (Отклоняване на отпадъците от депата)

2. ЗАКОНОДАТЕЛСТВО НА ЕС, СВЪРЗАНО С БИООТПАДЪЦИТЕ

Управлението на биоотпадъците се урежда от няколко законодателни акта на ЕС. С Рамковата директива за отпадъците от държавите-членки се изисква да разработят стратегии за управление на отпадъците, които закрилят околната среда и здравето на човека и осигуряват устойчиво използване на природните ресурси. По този начин държавите-членки са задължени по закон да оптимизират третирането на биоотпадъците в съответствие със специфичните за тях условия. В член 4 за „йерархията на отпадъците“ се посочва, че най-доброто решение е предотвратяването на отпадъците, последвано от повторната им употреба, рециклирането им или оползотворяването им за получаване на енергия. Обезвреждането (депониране, изгаряне със слабо оползотворяване за получаване на енергия) се определя като най-лошото решение за околната среда. Държавите-членки могат да се отклонят от тази йерархия, когато за определени групи отпадъци това е обосновано от гледна точка на цялостния жизнен цикъл, свързан с общото въздействие на такива отпадъци.

Рамковата директива за отпадъците насърчава държавите-членки да събират разделно и да рециклират биоотпадъците и им позволява да ги включват при изчисляването на общата обвързваща цел за рециклиране на битови отпадъци. Освен това Рамковата директива за отпадъците прави възможно да бъдат определени минимални изисквания в ЕС за управлението на биоотпадъците, както и критерии за качеството на компоста от биоотпадъци, включително изисквания за произхода на отпадъците и процесите на третиране. Тези критерии имат за задача да повишат доверието на потребителите и да укрепят пазара в полза на една икономика с рационално използване на материалите.

Рамковата директива за отпадъците определя също така и степени на енергийна ефективност, при непостигането на които изгарянето на твърдите битови отпадъци не може да бъде разглеждано като оползотворяване. По такъв начин може да бъде обезсърчено изгарянето на биоотпадъци с ниска калоричност.

Директивата за депонирането на отпадъци³ налага на държавите-членки постепенно да намалят депонирането на битовите биоразградими отпадъци до 35 % преди 2016 г. (в сравнение с нивата от 1995 г.) Срокът за държавите-членки, които към 1995 г. са разчитали основно на депонирането на отпадъци, е удължен с четири години⁴. Целта на тези мерки е да бъде намалено образуването и освобождаването в атмосферата на парникови газове от депата.

В Директивата за депонирането на отпадъци обаче не се предлагат конкретни решения за третирането на отклонените отпадъци. На практика често държавите-членки са склонни да избират най-лесния и най-евтиния на вид вариант, без да вземат предвид действителните екологични разходи и ползи. Това породило продължителни дискусии за евентуалната необходимост от допълнителна уредба.

---

³ 1999/31/ЕО

⁴ България, Гърция, Естония, Ирландия, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Румъния, Словакия и Чешката република.

3. КОНТЕКСТ НА СЪОБЩЕНИЕТО

През 2002 г. Шестата програма за действие в областта на околната среда⁵ отправи призив за приемане на законодателство на ЕС относно биоразградимите отпадъци. През 2005 г. Тематичната стратегия за отпадъците⁶ предложи специалното законодателство за биоотпадъците да бъде заменено с набор от мерки за разрешаване на отделни въпроси, свързани с управлението на биоотпадъците. Неотдавна с Рамковата директива за отпадъците Комисията се задължи да извърши оценка на въздействието на управлението на биоотпадъците и при необходимост да внесе предложение. Анализът, изготвен от Комисията, съставлява основата на настоящото съобщение.

За целите на анализа Комисията извърши широка обществена консултация със заинтересованите страни и публикува Зелената книга⁷. Първият етап на консултацията по Зелената книга завърши в средата на март 2009 г. Заинтересованите страни бяха запитани за техните възгледи относно стратегическите и технологичните решения и очакваните бъдещи събития в управлението на биоотпадъците. Близко 150 мнения бяха получени и публикувани на специален уебсайт CIRCA⁸.

На 9-10 юли 2009 г. съвместно с три държави-членки Комисията организира конференция, на която заинтересованите страни имаха възможност да изкажат допълнителни мнения. Присъстваха близо 200 участника⁹. На 25 юни 2009 г. Съветът по околната среда прие заключенията си по Зелената книга на Комисията¹⁰. Като изрази загрижеността си от нарастващия обем на биоотпадъците и тяхното въздействие върху околната среда и прие, че по-доброто управление на биоотпадъците би подпомогнало усилията за предотвратяване на изменението на климата, би допринесло за подобряване качеството на почвите (чрез компостиране) и за постигане на целите за енергия от възобновяеми източници (биогаз), Съветът призова Комисията да отчете местните условия при преценката на стратегическите решения. Той прикани Комисията да представи законодателно предложение на ЕС относно биоразградимите отпадъци до 2010 г., ако това е целесъобразно. В момента тече обсъждането на проектодоклад на Европейския парламент в отговор на Зелената книга.

Допълнителните консултации на заинтересованите страни през май – юни и октомври 2009 г. позволиха на заинтересованите страни да проверят и обсъдят разгърнатите за целите на анализа на Комисията сценарии. Те потвърдиха съществуването на широко единомислие по отношение на икономическите и екологичните ползи, свързани с по-доброто управление на отпадъците, но разкриха голямо несъответствие на мненията що се отнася до нуждата от законодателни инициативи на ЕС.

4. ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И ЦЕЛИ

Настоящото съобщение разяснява стъпките, които се считат за необходими от Комисията на този етап за оптимизиране на управлението на биоотпадъците. По-конкретно, съобщението:

---

⁵ Решение № 1600/2002/ЕО

⁶ COM(2005)666 окончателен

⁷ COM(2008)811 окончателен

⁸ http://circa.europa.eu/Public/irc/env/biowaste_prop/home

⁹ <http://ec.europa.eu/environment/waste/eventspast/biowaste.htm>

¹⁰ 2953ти Съвет по околната среда, документ: 11462/09

- вади заключения от анализа на Комисията;
- представя препоръки за бъдещи действия с цел извличане на максимална полза от правилното управление на биоотпадъците;
- описва основните потенциални линии на действие на ниво ЕС и на национално ниво и как най-добре да бъдат приложени.

5. ПОДОБРЯВАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА БИООТПАДЪЦИТЕ — ЕДИН НЕИЗПОЛЗВАН ПОТЕНЦИАЛ

Оптимизацията на рециклирането и оползотворяването на биоотпадъците би могла да донесе следните ползи:

- Спестявания на финансови средства за гражданите (например една трета от храната, закупувана от домакинствата в Обединеното кралство (приблизителна стойност 19 милиарда евро), се превръща в отпадъци. Теоретично до 60 % от тези отпадъци биха могли да бъдат избегнати¹¹.
- Предотвратяване на близо 10 милиона тона емисии на парникови газове, изразени в CO₂ еквивалент, т.е. принос от 4 % към целта на ЕС за намаляване на емисиите с 10 % до 2020 г. в сравнение с нивата от 2005 г. за секторите, които не са обхванати от Схемата за търговия с емисии. Ако стратегиите за предотвратяване на емисиите са достатъчно амбициозни, могат да бъдат избегнати 44 милиона тона емисии, изразени в CO₂ еквивалент¹².
- Около една трета от целта на ЕС за 2020 г. за използване на енергия от възобновяеми източници в транспорта¹³ би могла да бъде постигната, като за горива за автомобилите се използва биогаз, получен от биоотпадъци, а около 2 % от общата цел за енергия от възобновяеми източници би могла да бъде постигната, ако всички биоотпадъци се превръщат в енергия.
- Увеличен пазар на качествен компост с коефициент 2,6, така че обемът му да достигне около 28 милиона тона¹⁴.
- Икономия на ресурси чрез заместване на 10 % от фосфатните торове, 9 % от калиевите торове и 8 % от калциевите торове¹⁵ с компост.
- Подобряване на 3 до 7 % от изтощените земеделски почви в ЕС с компост и разрешаване на проблема с влошаването на качеството на почвите в Европа¹⁶.

¹¹ „The Food We Waste“ („Храната, която изхвърляме“), доклад за WRAP (Обединеното кралство). Април 2008 г.

¹² Най-вече предотвратени емисии, свързани с производството на храна и с транспорта.

¹³ Както е очертано в член 3, параграф 4 и член 21, параграф 2 в Директива 2009/28/ЕО за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници.

¹⁴ ORBIT/ECN, „Compost production and use in the EU“, („Компостиране и потребление на компост в ЕС“), 2008 г.

¹⁵ Пак там.

¹⁶ Близо 45 % от почвите в ЕС имат недостиг на хумус.

- Ефектът от изброените очаквани ползи не може да бъде кумулативен, тъй като отчасти те представляват алтернативни решения. Наблюдават се обаче и ефекти на взаимно усилване — анаеробното изгниване например може да помогне за достигане на целите за CO₂ и биогорива и за подобряване на почвите, ако върху почвата се използват остатъци от анаеробното изгниване. Тези ползи имат значителен потенциал, който може да помогне за постигане на екологичните цели, най-вече когато те са икономически най-изгодното решение.

6. ОСНОВНИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ ОТ АНАЛИЗА НА КОМИСИЯТА

Политическите решения, обсъждани в настоящото съобщение, се опират на базов сценарий, който предполага, че законодателството, което вече е в сила, и по-специално Директивата за депонирането на отпадъци, се прилага в своята цялост, но в близките 20 години няма да бъдат предприемани други инициативи. Ето защо те са съсредоточени върху разходите и ползите от допълнителните мерки, в това число по-доброто прилагане на йерархията на отпадъците, предвидена в Рамковата директива за отпадъците.

Анализът потвърждава наличието на значителни и икономически изгодни възможности. Според него на ниво ЕС няма пропуски в политиката, които биха могли да попречат на държавите-членки да вземат подходящите мерки, но от полза за създаване на значителни икономически и екологични предимства за целия ЕС би било наличието на допълнителни подкрепящи дейности на ниво ЕС, както и повече стимули на национално ниво и правилно прилагане на йерархията на отпадъците.

Най-важните ползи от подобреното управление на биоотпадъците биха били свързани с намаляването на емисиите на парникови газове, което би било значителна обществена придобивка в сравнение с допълнителните разходи. Същевременно добивът на качествен компост и биогаз би допринесъл за по-високо качество на почвите и по-рационално използване на ресурсите, както и по-голяма енергийна независимост.

По-тясното придържане при управлението на биоотпадъците към йерархията на отпадъците и другите разпоредби на Рамковата директива за отпадъците би могло да доведе до екологични и финансови ползи в размер от 1,5 милиарда EUR (при умерен ръст в рециклирането) до 7 милиарда EUR (при по-амбициозни стратегии за рециклиране и предотвратяване)¹⁷. Съчетаването на умерено амбициозни стратегии за рециклиране и предотвратяване би довело до икономии в размер на 5,5 милиарда EUR (от които 4,1 милиарда благодарение на предотвратяване на образуването на отпадъци). Би могло да се предотврати отделянето на газове в размер от близо 34 милиона тона CO₂ еквивалент (като 80-90 % от тях благодарение на предотвратяването). Това също така би довело до по-устойчиви пазари на компост и биогаз и до преки финансови ползи за домакинствата на ЕС чрез предотвратяване на образуването на хранителните отпадъци¹⁸.

---

¹⁷ Общите ползи за ЕС-27 за периода 2013—2020 г. са изчислени за мерките, различни от прилагането на съществуващото законодателство.

¹⁸ Вж. приложение (8.3).

**7. ПРИОРИТЕТНИ МЕРКИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ УПРАВЛЕНИЕТО НА БИООТПАДЪЦИТЕ
В ЕС —
КАКВО ДРУГО ДА БЪДЕ НАПРАВЕНО НАРЕД С ПРИЛАГАНЕТО НА ДИРЕКТИВАТА ЗА
ДЕПониРАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ**

Представените инициативи в настоящия раздел имат за цел да насърчат възможно най-доброто прилагане на съществуващото законодателство, като дадат свобода на държавите-членки в избора на методите на действие, които са най-пригодни за съответстващите им условия.

7.1. Инициативи на ниво ЕС

Макар за държавите-членки вече да съществуват редица възможности за подобряване на управлението на биоотпадъците, подкрепящите инициативи на ниво ЕС ще бъдат от ключово значение за ускоряване на напредъка и за осигуряване на еднакви условия в целия Съюз. Съобразно с това Комисията възнамерява да предприеме следните стъпки:

7.1.1. Предотвратяване на образуването на биоотпадъци

По силата на Рамковата директива за отпадъците държавите-членки са задължени да разработят национални планове за управление на отпадъците, които да спазват насоките на йерархията на отпадъците. Освен това най-късно до края на 2013 г. те трябва да разработят национални планове за предотвратяване на образуването на биоотпадъци, които да съдържат показатели за измерване на осъществения напредък. Включването в тези програми на националните цели за предотвратяване на образуването на отпадъци би могло да бъде ефикасна допълнителна мярка.

В повечето държави-членки не са предприемани ясни и измерими действия за по-ефективното предотвратяване на образуването на отпадъци. Това отчасти се дължи на липсата на ясни насоки с измерими количествени цели, но до голяма степен и на зареденото с негативизъм усещане, че по този начин се ограничава изборът на потребителите. Поради неопределености, произтичащи от различните национални обстоятелства, въздействието от обвързващите цели за предотвратяване на ЕС все още не може да бъде изчислено. Независимо от това, в подкрепа на мерките на държавите-членки, по силата на Рамковата директива за отпадъците биха могли чрез комитология да бъдат приети индикатори за превантивните мерки.

В допълнение към това Комисията би могла да предостави допълнителна помощ за възможно най-широко разпространение на най-добрите практики. По процедурата по комитология тя предвижда да предложи **конкретни насоки за предотвратяване на образуването на биоотпадъци**, които да бъдат следвани при съставянето на националните планове за предотвратяване на образуването на отпадъци, и също да **предложи набор от индикатори, с помощта на които да се оценява доколко уместно е поставянето в бъдеще на цели за предотвратяване на образуването на отпадъци на ниво ЕС**. Би следвало тези действия да осигурят необходимия стимул за преминаване към по-усилено предотвратяване, като същевременно се спазва принципът на субсидиарност.

7.1.2. Третиране на биоотпадъците

Държавите-членки следва да изберат най-добрите решения за управлението на биоотпадъците, чието образуване не може да бъде предотвратено, предвид специфичните за тях условия (напр. гъстота на населението, търсене на компост,

енергия и т.н.) Редица държави-членки вече са намалили или се очаква да намалят драстично депонирането на биоотпадъците и да увеличат биологичното им третиране. Все пак обаче е малко вероятно без допълнителен стимул по-изостаналите държави-членки да предприемат значителни стъпки към компостиране и добив на биогаз в близко бъдеще. По-вероятно е те да продължат да избират най-лесните на вид решения, без да вземат предвид екологичните ползи и разходи. Това обяснява защо някои държави-членки и заинтересовани страни продължиха да настояват за действие от страна на ЕС в тази област.

Подробният анализ на ползите и разходите, съдържащ се в приложението, показва, че за обществото и за целия ЕС потенциалните ползи изглеждат значителни. Поради различните условия в държавите-членки обаче е необходима допълнителна работа, най-вече от гледна точка на принципа на субсидиарност, преди да се вземе решение дали да бъде предложена цел на ЕС по отношение на биологичното третиране. Комисията ще продължи да анализира, за да реши дали е подходящо да бъдат поставени цели най-късно до 2014 г. по силата на Рамковата директива за отпадъците. Вероятно ще бъде необходимо биологичното третиране да се съчетае с повишено разделно събиране на отпадъците, така че да се гарантира добро качество на компоста и продуктите на анаеробното изгниване.

Изборът между централизираното или децентрализираното компостиране, производството на енергия чрез изгниватели и различните приложения на получената енергия — за транспорт, производство на електро- и топлоенергия, ще зависи от местните условия (структура на енергетиката, възможно съвместно действия с други политики) и следва да бъде оставен на държавите-членки.

Предложената Директива за емисиите от промишлеността¹⁹, предназначена да замени действащата Директива за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването²⁰, определя главните принципи за издаване на разрешителни и за контрол на по-големите инсталации за третиране на биоотпадъци (с капацитет над 50 тона на ден). Уредбата на биоотпадъците може да допълва, но не следва да засяга здравните разпоредби за събиране и обработка на вторични животински продукти²¹.

7.1.3. Опазване на почвите на ЕС

Компостът и остатъците от анаеробното изгниване са материали, които не се използват в достатъчна степен. Въпреки че биха могли да допринесат много за по-рационалното използване на ресурсите на ЕС и за подобряването на бедните на въглерод почви, в много държави-членки търсенето е отрицателно повлияно от липсата на доверие от страна на крайните потребители.

За преодоляване на това препятствие използването на тези материали следва да бъде така уредено, че да не се допускат вредни въздействия върху почвите.

Следва да се установят стандарти за компоста и продуктите на анаеробното изгниване, за да се позволи тяхното свободно обращение на вътрешния пазар и за да могат те да се използват без допълнителен мониторинг и контрол на почвите, върху които са били приложени. Процедурата по силата на Рамковата директива за отпадъците, по която се

---

¹⁹ COM(2007)843 окончателен

²⁰ 96/61/ЕО

²¹ (ЕО) № 1774/2002

определя кога даден отпадък престава да бъде отпадък, би могла да бъде най-ефикасният начин за установяване на подобни стандарти. Комисията започва своята работа по оценка на техническото основание за отправяне на евентуално предложение²².

Очаква се не всички биологично третиран биотпадъци да отговарят на стандартите, приложими за продуктите. При все това, ако се прилагат безопасно, тези материали биха имали ценен принос за обогатяване на бедните на въглерод почви. Пълната хармонизация в целия ЕС не би била възможна предвид различните местни условия (напр. качество и нужди на почвите), но следва да бъдат определени минимални правила, които да действат като предпазна мярка срещу опасната употреба.

Понастоящем Комисията разглежда възможността за внасяне на такива минимални изисквания посредством Директивата за утайките от отпадъчни води²³, която е в процес на преразглеждане. За края на 2010 г. се предвижда представяне на оценка на въздействието, а до 2011 г. — предложение, ако е целесъобразно.

7.1.4. Научни изследвания и нововъведения

В резултат на научните изследвания и нововъведенията могат да бъдат открити нови технологии и приложения за биотпадъците (модерни приложения с наторяване и за биоенергия, биохимични приложения, биоматериали). Седмата рамкова програма на Европейската общност за научни изследвания и технологично развитие (2007–2013 г.) служи за основа на подобни нововъведения. Няколко области от подкрепящите дейности по нейната програма за сътрудничество бяха насочени към предотвратяване на образуването на биотпадъци и/или към увеличаване на тяхната икономическа стойност.

7.1.5. Повишени усилия за стриктно прилагане на съществуващото право на ЕС

Както бе демонстрирано от напредъка в няколко държави-членки, съществуващото законодателство в областта на отпадъците е отлична основа за модерно управление на биотпадъците. От изключителна важност обаче е наличните инструменти да се оползотворяват в максимална степен и да се прилагат правилно. Не може да се очаква, че новите разпоредби ще компенсират лошото прилагане или недостатъчно твърдото прокарване на съществуващото законодателство. Ето защо Комисията, наред с подпомагането на държавите-членки, ще увеличи значително усилията си за по-добро прилагане на законодателството. За тази цел **Комисията подготвя насоки за прилагането и оценката на подхода за мислене с оглед на целия жизнен цикъл в сектора на отпадъците**²⁴.

Ефективното прилагане на целите за отклоняване на отпадъците по Директивата за депониране на отпадъците е един от най-важните приоритети в тази посока. Могат да бъдат предприети редица действия по целесъобразност, които да укрепят прилагането на тази директива, в това число **тясното следене** на достигането на целите за

---

²² Вж. *End of Waste Criteria* („Критерии за „край на отпадъка“) — окончателен доклад на Съвместния изследователски център и Института за бъдещи технологични изследвания 86/278/ЕИО

²⁴ <http://lct.jrc.ec.europa.eu/eplca/deliverables/international-reference-life-cycle-data-system-ilcd-handbook>

отклонение на отпадъците, **задълбочения анализ на стратегиите на държавите-членки за управление на биоразградими отпадъци**, Европейската финансова помощ чрез **регионалните политики**. Освен това понастоящем Комисията оценява своите средства за по-добър мониторинг и предоставяне на повече подкрепа за държавите-членки при необходимост, с оглед да бъде възможно оказване на ранна помощ, обучение и засилено сътрудничество.

Чрез описаните по-горе стъпки ще се извлекат най-много ползи от съществуващото законодателство с помощта на вече съгласувани процедури по комитология и процеси за преразглеждане. Като оставят необходимата свобода на действие за националните политики, те биха могли значително да помогнат за правилно прилагане на законодателството в областта на отпадъците в подкрепа на рационалното използване на ресурсите на ЕС.

7.2. Действия, които държавите-членки трябва да предприемат

7.2.1. Планиране на управлението на отпадъците в зависимост от „йерархията на отпадъците“

Като се съобразяват със специфичните местни условия, на първо място държавите-членки следва да изпълняват разпоредбите на Рамковата директива за отпадъците и **да прилагат правилно „йерархията на отпадъците“** в националните планове за управление на биоотпадъците. Правилното изпълнение на тези разпоредби, които ще станат правно обвързващи за държавите-членки на 12 декември 2010 г., ще допринесе значително за оптимизиране на управлението на биоотпадъците и ще допълни действието на Директивата за депониране на отпадъците.

7.2.2. Предотвратяване на образуването на биоотпадъци

Съобразно с „йерархията на отпадъците“ следва предотвратяването на образуването на отпадъците да бъде засилено, като се оползотворят възможно най-добре програмите за предотвратяване по Рамковата директива за отпадъците, включително подходящите национални цели за предотвратяване на образуването на биоотпадъци, националните показатели за мерките за предотвратяване на образуването на биоотпадъци, мониторинга, оценката и периодичното докладване за напредъка към тяхното постигане. Комисията може да окаже подкрепа чрез създаване на рамка за подобни дейности (вж. 7.1.1.)

7.2.3. Насърчаване на разделното събиране и биологичното третиране на биоотпадъците

Компостирането и анаеробното изгниване предлагат най-обещаващите от екологична и икономическа гледна точка резултати за биоотпадъците, чието образуване не може да бъде предотвратено. Важна предпоставка е високото качество на материалите, които се подлагат на тези процеси. В по-голямата част от случаите това се постига най-добре чрез разделно събиране.

Държавите-членки следва да положат сериозни усилия за въвеждане на разделното събиране, за да постигнат висококачествено рециклиране и анаеробно изгниване. В Австрия, Германия, Люксембург, Швеция, Белгия, Нидерландия, Каталуня (Испания) и

някои региони в Италия²⁵ вече съществуват високоефективни системи, основани на разделянето при източника на различни групи отпадъци. Системите за разделно събиране могат да се отличават значително помежду си в зависимост например от видовете събирани отпадъци (хранителни отпадъци, градински отпадъци и т.н.) и наличието на варианти за третиране. Ключът към успеха се намира в пригаждането към местните условия и разбираема и удобна за ползване система.

Комисията препоръчва на държавите-членки **да се възползват максимално от възможностите, открити с членове 11 и 22 от Рамковата директива за отпадъците** и да въведат приоритетно системи за разделно събиране съобразно с правилата за конкуренция от Договора за функционирането на Европейския съюз. Най-вероятно информацията за прилагането на тези членове ще бъде включена в изискванията за докладване по Рамковата директива за отпадъците.

7.2.4. Опазване на почвите на ЕС

Комисията обмисля да отправи предложение за минимални стандарти за използване на компост и остатъци от анаеробно изгниване в селското стопанство чрез преразглеждането на Директивата за утайките от отпадъчни води (вж.7.1.3.) Най-вероятно тези правила ще бъдат равностойни на или по-малко взискателни от вече действащите национални правила в някои държави-членки и така ще наложат минимални усилия за приспособяване и допълнителни разходи.

7.2.5. Компостът — продукт с най-високо качество за по-рационално използване на ресурсите

Държавите-членки следва да насърчават компостирането и потреблението на компост от „чисти“ (разделно събрани) биоотпадъци. Те следва да предприемат инициативи за **подкрепа на широкото потребление на този материал от крайните потребители**. Така ресурсите биха се използвали по-рационално чрез частично заместване на невъзобновяемите минерални торове, както и чрез поддържане на качеството на почвите в ЕС. Държавите-членки трябва да вземат дейно участие в определянето на критериите за качество, описани в точка 7.1.3., и да подкрепят тяхното прилагане с цел ускоряване на пазарния растеж.

7.2.6. Към прекратяване на депонирането на отпадъците

Националните усилия по отношение на депонирането трябва да бъдат насочени към стриктно изпълнение на целите за отклоняване на отпадъци по Директивата за депонирането на отпадъците и на другите разпоредби на директивата, свързани с безопасното и разумно депониране на стабилизирани остатъци от биоотпадъци.

Някои държави-членки, които вече са предприели подходящите национални инициативи, успяха да прекратят депонирането на нетретирани отпадъци и да преминат към висококачествено биологично третиране на отпадъците. Комисията препоръчва настоятелно на всички държави-членки **да се стремят възможно най-бързо да**

---

²⁵ ACR+: *Managing biodegradable household waste: What prospects for European Local Authorities?* (Управление на биоразградимите домакински отпадъци: Какви са перспективите за местните европейски власти?)

прекратят депонирането на нетретиран биотпадъци в съгласие с разпоредбите на Рамковата директива за отпадъците.

В борбата към възможно най-ниска степен на депониране всички решения, които са разположени по-високо в йерархията на отпадъците, имат своята роля. Изгарянето с висока степен на оползотворяване на енергията може също да допринесе за подобреното цялостно управление на отпадъците. Трябва обаче най-внимателно да се избегнат излишните инвестиции в мощности за изгаряне, които на по-късен етап биха могли да ограничат възможностите за повече биологично третиране или предотвратяване. В националните планове за управление на отпадъците този въпрос следва недвусмислено да бъде разгледан в средносрочен и дългосрочен план.

7.2.7. Произвеждане на енергия от отпадъци

Намаляването на дела на въглерода в енергийния сектор е едно от главните предизвикателства за ЕС. Биотпадъците могат да бъдат преобразувани в електроенергия, топлина или горива за транспорта на сравнително ниска цена, като така се ограничава употребата на изкопаеми горива и се повишава сигурността на доставките. Държавите-членки следва да вземат предвид тази възможност, когато изготвят своите мерки за постигане на националната обвързваща цел за използване на енергия от възобновяеми източници за 2020 г. съгласно Директивата за възобновяемите източници²⁶. В Директивата конкретно са посочени ползите от употребата на отпадъци за произвеждане на горива за транспорт, като техният принос за достигане на целта от 10 % енергия от възобновяеми източници в транспорта е двоен.

7.2.8. По-добро прилагане

Правилното **прилагане на правните инструменти на ЕС**, които уреждат управлението на биотпадъците, трябва да се превърне в **ключов приоритет** за държавите-членки. Общите изисквания за управление на отпадъците като закрила на околната среда и здравето на човека при третирането на отпадъците, както и даване на приоритет на предотвратяването и рециклирането на отпадъците са залегнали в Рамковата директива за отпадъците, в която се съдържат също специфични елементи, свързани с биотпадъците (цели за рециклиране на домакинските и подобните на тях отпадъци, които могат да включват биотпадъци, изисквания за разделно събиране). Заедно с Директивата за депонирането на отпадъците те представляват ключова законодателна рамка по отношение на биотпадъците.

В съответствие с представените в настоящото съобщение данни и принципа за *по-добро регулиране* е задължително държавите-членки да използват всички възможности на съществуващото законодателство на ЕС, за да оптимизират своето управление на отпадъците.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Извършеният от Комисията анализ потвърждава, че подобреното управление на биотпадъците в ЕС притежава неизползван потенциал за значителни екологични и икономически ползи. В настоящото съобщение са очертани действията за отключване

---

²⁶

2009/28/ЕО

на тези възможности чрез възможно най-добро оползотворяване на съществуващата регулаторна рамка, като същевременно се остави широка свобода на действие за държавите-членки при избора на най-добрите решение за присъщите им условия.